

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy órára ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 189. szám.

Szombat, augusztus 22.

Korona és nemzet bizalma.

Nagybecskerek, augusztus 22.

(F.) Soha nagyobb szükség nem volt a tömör, egységes parlamenti többséget képező szabadelvű pártra, mint most, amikor arról van szó, hogy a tulzó politikai fanatizmus által szertelenségekre hajtott parlamentarizmus rendes medrébe visszatereltesse.

Bármilyen legyen is a mai válságos helyzet megoldása, annyi bizonyos, hogy annak sarokköve a szabadelvű párt lesz. A vezető szerep, amelyet a szabadelvű párt legujabb alkotmányos életkorunkban eddig is mindig betöltött, ezuttal is megilleti őt és reá vár is.

Önként érthető, hogy a felség is ilyen irányban keresi a megoldás módját, amidőn a szabadelvű párt hívei közé tartozó vezérferfiak és kiválóságok meghallgatását fogadosítja. Ezek sorából kell kikérülniök az új kormány vezetőjének és tagjainak, akiknek azután a szabadelvű párt támogatásával és erejével kell a megzavart parlamenti rendet helyreállítani.

Ami az ellenzékét s különösen annak intranzigens részét illeti, az semmi esetre sem panaszkodhatik mellőzés miatt Mert bár igaz ugyan, hogy a korona ezekkel az urakkal közvetlen érintkezésbe nem bocsátkozik, mivel önként érthetőleg csakis 67-es alapon álló ferfiakkal tárgyalhat, ámde kétségtelen, hogy a megoldásban figyelemmel kellend lenni az intranzigens állásfoglalására, mert hisz ezek idézték föl a mai helyzetet s annak fenntartását tovább is forszírozhatnák.

Másrészt azonban a szabadelvűpárt egész erélyére és ellenállására van szükség, hogy az intranzigens mégis a józan belátás bizonyos határai között maradjanak. Ez pedig különösen arra vonatkozik, hogy egy olyan roppant szervezetnek,

aminő a közös hadsereg, amely évek hosszú során át kifejlődött szervezettel bír, egyszerre való megváltoztatása nem lehetséges, hanem csak megfelelő fokozatos átmenet útján valósítható meg a nemzeti kívánalmak jogos és méltányos része.

Mindez pedig csakis a korona s a nemzet kellő összhangja útján valósítható meg kielégítő és sikeres módon, amire a két tényező kölcsönös bizalma teljes garanciát nyújt.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken péltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— **Személyi hír.** Dr. Dellimanic Lajos főispán ma reggel Nagybecskerekre érkezett, az esti vonattal azonban ismét elutazik és folytatja a megkezdett hivatalvizsgálatokat a megyében.

— **Rendkívüli megyei közgyűlés.** Torontálvármegye törvényhatósága az időközben befolyt és törvényhatósági tárgyalást igénylő ügyek elintézésére augusztus 31-ikén d. e. 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Az erre vonatkozó állandó választmányi ülések augusztus 27-kén és a következő napokon lesznek.

— **Az állandó választmány ülése.** Nagybecskerek város állandó választmánya ma délután 3 órakor ülést tartott, melyen a hétfői közgyűlés tárgyait készítette elő.

— **Városi közgyűlés.** Nagybecskerek város képviselőtestülete aug. 24-én, hétfőn délután 3 órakor közgyűlést tart.

— **A közös hadseregbeli ellenőrző szemlék.** Az idei közös hadseregbeli ellenőrzési szemlék Torontálvármegyében a következő sorrendben lesznek: Módos október 2., 3., 5. Párdány október 7., 8., 9., 10. Nagyikinda város október 12., 13.,

14. Nagyikindai járás október 15., 16., 17., 19., 20. Törökbecse október 22., 23., 24., 26., 27. Bánlak október 2., 3., 5. Alibunár október 7., 8., 9. Pancsova város október 12., 13., 14. Pancsovai járás október 15., 16., 17., 19. Antal-falva október 21., 22., 23., 24., 26. Nagybecskerek város október 8., 9., 10. Nagybecskereki járás október 12., 13., 14., 15., 16., 17. Az utóellenőrzési szemlék Nagybecskereken a Rezső-laktanyában fognak megtartatni és pedig: November 9-én Nagybecskerek város és járás. Nov. 10-én Nagyikinda város és járás. Nov. 11-én Pancsova város és járás. Nov. 12-én Módos és párdányi járás. Nov. 13-án alibunári és bánlakai járás. Nov. 14-én antalfalvai és törökbecsei járás azon tartalékosai, kik a föellenőrzési szemlérelől távol maradtak.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt 10 órakor ülést tartott, a melyen a tanács javasolja, hogy a szab. osztrák-magyar Dunagőzhajózási-társaság ügynökségének áthelyezésére vonatkozó szerződést a város 40 évre kösse meg. A tanács ezen kívül még több folyó ügyet intézett el.

— **A tizezredik őrség.** Említettük, hogy a nagyikindai önkéntes tüzoltó-egylet a minap ünnepelte tizezredik őrségét. Ebből az alkalomból a tüzoltó egylet nevében Stolz Adolf főparancsnok a következő üdvözlő táviratot intézte dr. Dellimanic Lajos főispánhoz, mint a torontálvármegyei tüzoltó-szövetség elnökéhez:

— Egyletünk tizezredik éjjeli őrség tartása alkalmából üdvözlő méltóságodat a nagyikindai önkéntes torna-tüzoltó-egylet. Stolz főparancsnok.

Az üdvözlésre dr. Dellimanic főispán a következő távirati választ küldte:

— Egyesületüknek tizezredik éjjeli őrsége alkalmából hozzám intézett táviratukat vettem. Fogadják szíves megemlékezésükért őszinte köszönetemet. Dellimanic, főispán.

— **Halálozás.** Romanowsky Zuzsanna nagybecskereki lakosnő folyó hó 20-án este 60 éves korában hirtelen elhunyt. Az elhunytat ma délután temették el nagy részvét mellett.

— **Jegyzőválasztás.** A temesmegyei Mramorák községben augusztus 19-én volt a jegyzőválasztás, a melyen Kecskeméthy Gyula román-petrei segédjegyzőt 11 szótöbbséggel jegyzővé választották.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Páris társasélete és a párisi nő.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

Írta: Gróf Vilmos.

(Folyt. és vége.)

Ismeretes Rabelais mondása, hogy kacagni egyedül az ember tud. Azóta már nem egy állat alaposan rácaffolt e kijelentésre. Igaz, hogy nem valami bájos dolog pl. cirksuzban kutyát nevetni hallani, de vajjon nevetőkedvre ragad-e bennünket az az ur, aki tizedszer mondja el előttünk adomáját s ugy reng a fal a saját kacagásától, mintha ő hallaná most először. Nem, nem a nevetés az ember sajátos jellemző tulajdona, hanem inkább a hiúság. Igen, csakis ember tud igazán hü lenni, és hü minden ember: az egyik hosszú körmeire, a másik felkunkorított bajuszára, a harmadik meg a hatodik erre, meg arra, a vadember tarka tollaira, a civilizált még tarkább pántlikájára. A franciának leghőbb álma a „legion d' honneur“ piros szalagocskája; ha ez megvan, minden gondja abban csuesosodik össze, hogy mindenki észrevegye, akkor aztán teljes az ő boldogsága. Minthogy pedig, főként Párisban, több a dekorált, mint a gomblyukdísz nélküli szükölködő, tehát nagyon sok a bo.dog ember, és ebből magyarázható meg az ő örökké vidám kedélyük, mely az idegent is ellenállhatatlanul magával ragadja. Vajjon nálunk is ily boldogak-e a kitüntetettek? A hölgyek részére fentartott rendjeleket ide nem számítva, van vagy egy tucat különféle ordóknk, közel 30 fokozattal. Képzeltető már most, hogy meg legyen valaki az arany érdemkereszttel elégedve, midőn más a „koronásat“ kapja? Vagy ha az egyiknek a harmadosztályu

vaskorona jutott, holott barátját a Ferenc József-rend (tiszt) keresztjével tüntették ki. Vigasztalja ugyan némileg, hogy egy hámosztályu érdemrend harmadik foka mégis csak egy hajszálnnyival több mint az ötösztályunak második foka, de viszont meg a Ferenc József-rend piros szalagja jobban elüt szalonkabátunktól, mint a vaskoronarend fekete-sárga szalagja. Aki pedig bálókra nem jár s így sohasem tűzheti fel az ordóját, inkább más kitüntetést óhajtott volna, pl. valami tanácsosi címet, mely oly kellemesen cseng a fülben és minden 2—3 percben újra hallani. Persze megint csak az irigységtől pukkadna meg, ha a másinak a tanácsossága méltóságos, holott az övé csak nagyságos titulussal jár! És így tovább. Amely pillanatban elértünk valamit, már békétlenkedni kezdünk és más, magasabb után sovargunk. Ebből fejlődött ki nálunk a stréberség diszvirága, melyet a gondolkozásnak el sem képzelhető kicsinyeskedése jellemoz s mely Marconi drótnélküli telegráfját is abból a szempontból itéli meg, hogy . . . hány kitüntetést szerzett vele a feltalálója!

A párisi társasélet eleveenségét a párisi nő teremthette csak meg. Egyedül ő rendelkezik gyenge és filigrán testalkata ellenére avval az acélid-gzettel, mellyel a társadalom által reá rótt óriási feladatnak megfelelni képes. El sem képzelhetjük, mekkorra testi és szellemi munka vár naponta a párisi asszonyra! Egy hölgynek vizitkönyvébe — ezt föttétlenül hiteles adatnak méltóztassék tekinteni — 587 név volt beírva Nagy lányos mamáról lévén szó, megengedjük, hogy ez a szám kivétel csupán, s hogy a vizitek jó része névjegy leadás útján intéződik el. De mégis 587 családot nyilvántartani ha csak azért is, hogy el ne mulasszunk egy gratulációt, nehogy kimaradjunk az „ottváltak“ névsorából, mily nagy gond és munka! Ha a premiérek, hangversenyek, jótékony bazárak,

melyeket, ha már cselekvő részt nem vesz bennök, legalább föl kell keresnie! Az új könyv, melyet mulhatatlanul el kell olvasnia, a toalett, a viragdísz az ebédloasztal és szalon részére, a menükártyák, a kocsis és szolga lívré és száz más dolog, mely annál fárasztóbb és annnyival több időt rabol el, mert a párisi nő, amely ambiciózus, époly takarékos is, és a rendelkezésére álló anyagi eszközökkel a lehető legnagyobb hatást iparkodik elérni. — Tekintsünk csodalattal a párisi nőre, kit a családi kötelesség is éppugy lefoglalnak, mint akármelyik falusi társnőjét. Annnyit összeirtak már róla, de azért nincs oly kevéssé ismert, sőt ugy félreismert lény a földön, mint a párisi nő!

És nemcsak az előkelő urnő, de a jobb módu, sőt a kisebb bourgeoisie asszonya is hasonlóan megállja a helyét. Ha nincs is 587 név a könyvében, de van 100—150, s ezek aztán igazi vizitek is, mert nagyon jól tudja, mivel tartozik férjének és gyermekeinek s mennyire szükséges, hogy az irodalmi és politikai élet minden nyilvánulásáról rögtön tudomást szerezzen. Vidéki és külföldi vendégei ugy lekötik idejét és figyelmét, mintha rajtuk kívül más nem is volna a világon. Dolgozó asztalkáján ott hevernek tevékenységének jelei: egész csomó elolvasásra szánt termék, akárhány a szerző sajátkezű ajánlásával; himzés, gyermekének ruhácskája, mely igazításra vár, friss keltezésű levelek egész halma, melyekre válaszolnia kell. Ugyan hol talál még időt asszonyom gyermekét sétálni vezetni, zongoraleckét adni neki és ezenfelül hetenkint egyszer messze a külvárosban valahol szegényeit is fölkeresni?

Mert Párisnak, igazabban a párisi nőnek ez is egyik jellemző sajátága. Másutt is arcuk verejtékével keresik meg a gazdagok a szegények kenyerét, vagy táncolnak érettük, de jótékony-

— **A szerb egyházi dalárda közgyűlése.** A nagybecskereki szerb egyházi dalárda aug. 23-án vasárnap délután 5 órakor Pánics Daniel elnöklésével rendes évi közgyűlést tart. A közgyűlés tárgya lesz: Az elnöki jelentés előterjesztése és a tisztújítás.

— **A bégaszentgyörgyi parkegylet mulatsága.** A bégaszentgyörgyi parkegylet folyó hó 20-án hirdett versenytekészését és tűzijátékát, mely a kedvezőtlen idő folytán elmaradt, f. évi augusztus hó 23-án tartják meg. A versenytekészés kezdete d. u. 2 órakor belépődij nélkül. A tűzijáték kezdete este 9 órakor 20 fillér belépődij mellett.

— **Uj vasut műtanrendőri bejárása.** A gróf Csekonics uradalom által Csöszteleken épített 12 kilométer hosszú gazdasági vasut műtanrendőri bejárása folyó hó 21-én folyt le. A bejárásnál résztvettek: A vármegyei közigazgatási bizottság részéről: Harmat Adolf kir. mérnök, mint a tárgyalás vezetője, továbbá a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség részéről: Grádl Sándor főfelügyelőségi biztos. Torontál vármegye törvényhatósága képviselőiben: Dr. Mihálovics Ödön és dr. Csávossy Ignác tb. főjegyző. A m. kir. államvasutak részéről: Krunturád Ede főmérnök, Lányi József mérnök, Trifunác Miló forgalmi főnök és Busa József távirtda ellenőr. Az uradalom részéről: Babics József uradalmi jogigazgató, Bar József jószágigazgató és Szöndér Ferenc uradalmi kasznár. Csösztelek község részéről: Stoffel János jegyző és Laux Jabab bíró. Miután a vasut a modern követelményeknek minden tekintetben megfelelően épült, a bizottság a vasutnak használatba vételét ideiglenesen meg is engedte, azután az első tehervonat áthaladását is megsejmelte.

— **Jótevény hanverseny.** Folyó hó 19-én a párdányi urileányok az ottani szegénysorsos iskolágyermek felsegélyezésére hangversenyt rendeztek, amely a következő műsorról folyt le. 1. Nyitány. Schulz. 8 kézre zongorán előadták: Poszpesch Betti, Kubányi Irmus, Riesz Rizuska és Fohsz Hedvig. 2. Rondeau Militaire. J. Moschelesztől, előadta: Fohsz Hedvig. 3. Balaton hóborgása. Mihálytól, zongorán előadta: Kubányi Janka. 4. Hóféherke. Behrtől, 4 kézre zongorán előadták: Werth Irén és Fohsz Hedvig. 5. Magyar népdalok. Énekelte: Tittel Józsefné, zongorán kísérté Schwarzer Ferenc. 6. Tarantella. Hellertől, zongorán előadta: Riesz Rizuska. 7. Repertoire ábránd. 4 kézre Rubinsteinől, zongorán előadták: Riesz Rizus és Fohsz Hedvig. 8. Cserebogár ábránd. Mihálytól, zongorán előadta: Poszpesch Betti. 8. Táncra-kérés. 8 kézre, Wébertől, zongorán előadták: Fohsz Hedvig, Riesz Rizus, Kubányi Janka és Poszpesch Betti. A közönség teljesen meg volt elégedve a precíz és összhangzatos előadással s a műkedvelőket zajos tapsal honorálta. A hangverseny után tánc következett, melyben résztvettek: Petrovics Jánosné, öz. Riesz Petrovics Teréz, öz. Stassik Jánosné, Kubányi Jánosné, Wagner Gusztávné, Szladek Jánosné, Fohsz Györgyné, Schwarz Ferencné, Werth Istvánné, Ille Szilviusné,

Tittel Józsefné, Klopke Istvánné, öz. Stassik Nep. Jánosné, öz. Szupper Józsefné, ifj. Funk Henrikné, Binzberger Gyuláné, öz. Steiner Simonné, Gerő Sámuelné, öz. Kleszki Józsefné (Temesvár), Dittrich Fülöpné (Tamásfalva), Dorosulix Ilona (Temesvár) és Stassik Anna. Riesz Rizus, Stassik Irén, Viola, Julie, Rózsika, Funk Betti, Kubányi Janka és Irmus, Fohsz Hedvig és Ilona, Veres Jolán (Hódmezővásárhely), Trendler Erzsébet (Szerb-Ittebe), Jakob Berta, Szabó Erzsébet (Kecskemét), Dittrich Gizi (Tamásfalva), Poszpesch Betti, Vojtkó Mariska (Szerb-Ittebe), Kalina Irmus (Szerb-Ittebe), Moskovits Róza (Temesvár), Klein Erzsébet. Felülfizették: Fleischer Gyula 2 kor., Schikhoffer János 2 kor., Schwarz Ferenc 1 kor., Petrovics János 1 kor., Stassik Jánosné 80 fill., Hoffmann N. 80 fill., Salamon Béla 80 fill., Wagner Gusztáv 6 kor., Klein Henrik 80 fill., Ille Szilvius 1 kor., Sántha Gyula 80 fill., Werth István 7 kor., Petrikovics Róbert 3 kor., Fohsz György 12 kor., Vecsetits István 7 kor. 60 fill., Klapka István 3 kor., öz. Stassik Jánosné 2 kor., dr. Tóth Béla 1 kor., Szladek Viktor 1 kor. 80 fillér, kiknek a rendezőség a nemes cél érdekében hálás köszönetet mond.

— **Arató-ünnep Billéden.** A billédi érseki uradalom a napokban nagy arató-ünnepélyt rendezett a gazdasági cselédség részére, melynek folyamán számos cseléd jutalomban részesült.

— **Tüzek a vármegyében.** Torontál vármegyében az utóbbi héten ismét számos tűz volt, amelyekről a következő tudósításokat kapjuk:

Nagytorák községben a napokban Marján Virág ottani lakos udvarán felhalmozott nádkévek kigyuladtak s mikorára a szomszédok a tüzet észrevették, a nád már elégett. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

Néhány nappal ezelőtt Popov Ránkó karlovai lakos udvarán felhalmozott szalma és csutka égett el. A tüzet Popov Darinka nevű 6 éves leánya idézte elő, aki paraszt öntött a szalma közelébe, a mitől az lángra lobbant és elégett.

Beodrán Maczkov Milos ottani lakos kárára nagymennyiségű szalmája, gazdasági eszközei és egyéb takarmányanyaga égett el. Az elégett jószág biztosítva nem volt. A tűz keletkezését nem lehetett megállapítani.

Nagy tűzvész pusztított a minap éjjel Billéd község határában. Kohn Lipót billédi lakos 316 kereszt buzája ugyanis hirtelen kigyuladt s mielőtt a falu lakosságának sikerült volna a tűz pusztítását meggátolni, a buza már lángokban állott, úgy, hogy mentésről szó sem lehetett s mind elégett a gabona. A termés azonban biztosítva volt.

Néhány nap előtt ugyancsak Billéden Rieder Ferenc ottani timár háza gyuladt ki s a tetőzet csakhamar leégett. A padláson felhalmozott gazdasági eszközök, bőrök és a timársághoz szükséges szerszámok a tetővel együtt szintén odaégették. A ház, valamint a szerszámok s bőrök is biztosítva voltak. A tűz valószínűleg úgy keletkezett, hogy a már nagyon elhanyagolt

korban levő kéményen keresztül egyik szikra kipattant, ettől aztán a száraz nádfedel is tüzet fogott.

A napokban éjjel a horvátkecsai határban 400 kereszt buza és számos gazdasági eszköz égett el. A buza biztosítva volt. A nyomozás folyamán kiderült, hogy a tűz úgy keletkezett, hogy Krisztin Daja klárii lakos, aki akkor éppen a buza közelében dolgozott, égő pipáját az asztalra ejtette, amitől az lángba borult.

Ugyancsak a napokban Benák Mátyas tamásfalvi lakos háza gyuladt ki s a tetőzet a padláson levő gazdasági eszközökkel együtt leégett. A kár biztosítva volt. A tűz itt is gondatlanságból támadt.

E hó 11-én Mokrin község határában Kozarczki Ráda ottani lakos 1113 korona értékű és Kozarczki Döme szintén mokrini lakos 1260 korona értékű buzája kigyuladt és leégett. A buza a kár értékéig biztosítva volt. A tűz keletkezését nem tudták megállapítani.

Zombolyán nemrégiben Weisz János udvarán felhalmozott szalma kigyuladt s rövid idő alatt teljesen elégett. A szalma biztosítva volt. A tüzet gondatlanság idézte elő.

A napokban Neczin Vojka szerbecernyai lakos udvarán tűz keletkezett s az udvaron felhalmozott szalma teljesen elégett. A tüzet itt Neczin Iván nevű fia okozta, aki a szalma közelében gyufával játszadozott s az égő gyufaszálát a kazalba ejtette, amitől az lángra lobbant.

Ugyancsak a napokban történt, hogy öz. Rankov Sztéjáné, törökkanizsai lakosnő háza kigyuladt s a tetőzet leégett. A tüzet a rozoga kéményből kipattant szikra okozta.

Néhány nappal ezelőtt Törökszentmiklóson pusztított nagy tűzvész. Mundloch János ottani lakos háza ugyanis hirtelen kigyuladt s mielőtt a tűz továbbterjedését meg lehetett volna akadályozni, a lángok átcsaptak a gazdasági épületekre is, a melyek szintén a lángok martalékaul estek. A tűz innen átcsapott Mundloch Jánosné udvarába s a szomszédos Schütz Miklós házára, a hol a tűz szintén nagy pusztításokat tett. Az összes kár meghaladja a 10.000 koronát. Az elégett jószágok nagyobb része biztosítva volt. A nyomozás folyamán kiderült, hogy a tüzet Babity Uros és Margit József ottani lakosok okozták, kik Mundloch János szalmája közelében cigarettáztak s a parázs valószínűleg a szalma közé esett, a mitől az tüzet fogott.

Csóka község közelében, a Lederer-féle uradalomban a napokban nagy tűzvész pusztított, amelynek 2118 kereszt rozs, azonkívül nagy mennyiségű szalma esett áldozatul. Az elégett termés biztosítva volt. A nyomozás folyamán megállapították, hogy a tüzet a cséplőgépből kipattant szikra okozta.

— **Ellopott lovak.** A napokban történt, hogy a módosi közlegelőről ismeretlen tettes Schein József és Schein Jánostól egy-egy lovat ellopott. A károsultak természetesen a lopást rögtön jelentették a csendőrségnek, amely a nyomozást megindította. A csendőröknek sikerült is a tolvajt Kalempar Pál gaádi cigány személyében kinyomozni, aki a lovakat lebunkozta, bőrüket pedig Krausz Sándor gaádi kereskedőnek adta el. A cigány azonban mindezeidig nem sikerült elfogni, mert Kalempar a lopás után megugrott. A tolvaj cigányt most mindenfelé keresik.

— **Kifosztott szabók.** A napokban a nagy-kikindai szabókat mintha külön kisérelettel volna az enyveskezüek, egymásután fosztogatták ki őket. Folyó hó 17-én éjjel Schwarz Simon és Dávid szabócég ponyyával lefedett vásári kocsiját fosztották ki ismeretlen tettesek a karlovai csárda és a Nagy-kikinda közötti országúton. A gyanu az országúton kóborló oláh cigány karavánra irányul, melynek tagjai a sötétséget felhasználva s a kocsizörgésének oltalma alatt elvághatták a ponyyákat tartó köteleket s úgy lophattak mintegy 400 korona értékű árut.

— 16-án reggel 7 órakor Schádi Miklós szabómester Tóth Dániel nevű volt segédje behatolt a mester lakásába s onnan zsebzárát, pénzt és ruhát lopott. Ugyancsak Schádi jelentette fel Fischer János nevű segédjét, hogy ez tőle 300 korona értékű ruhát lopott. Mindkettőt kinyomozták s a lopott tárgyakat meg is találták náluk. — Jakab Mária nagy-kikindai jó házból való német leány a napokban Gaborov Péter szabó ezüst óráját lopta el s ezt a gözmalomban dolgozó kedvesének adta. A magáról megfélekedett leány ellen a büntető eljárást megindították.

— **Betörés egy kereskedésbe.** A napokban éjjel ismeretlen tettesek behatoltak Szecszánszky Sándor mokrini kereskedő üzletébe, ahonnan 100 korona készpénzt és 100 korona értékű különféle minőségű szivarokat loptak. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást, de mindezeidig nem sikerült a tetteseket kipusztítani.

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legújabbán a következő bejelentések történtek:

Házasságok: Wersching Dániel, rk. kereskedő és Perkovác Anna rk. — Kunszt János, rk. ács és Knapp Anna rk. cseléd. — Sztojanovics Iván, gk. zenész és Álló Katalin rk.

ságot úgy gyakorolni, hogy szívük melege is áradozzon, ehhez csak a párisi nők értenek. Az a kis „fészék“ asszonyom, mely nyaralója tövében van, vagy az a másik „fehér ház“ is arra vall, hogy anyagi eszközei szükségesek kisére és barátnői adományait is igénybe kell vennie. Az az ellátás, melyet ön amott ilyenkor a vakációban néhány szegény istápolójának, sápadt iskolás gyermekeknek, emitt pedig 5—6 fizetés nélküli boltos leánykának és postai alkalmazottnak nyújt, egyszerű ugyan, de legalább nem érzik majd annyira a bántó különbséget az „itt“ és az „otthon“ közt, ha hozzátartozóikhoz visszatérnek, mintha némely nagyobb szabású jótevény intézet luxusának „áldásaiban“ részesültek volna.

Ellenben kipirosodik az arcuk a jó levegőtől és felvidul a kedélyük, mikor alamizna helyett családí otthonra, igazi fészekre találhatnak önnél, ki amellet, hogy vendégeinek tekinti őket, egyuttal hasznukra is igyekszik ottani tartózkodásukat fordítani. Ma ön tanítja őket kötni, horgolni, holnap idősebbik leánykája olvas föl nekik, a kisebbik meg, saját szórakozása céljából, játékaikat rendezi.

Igen, ez a párisi asszony. Nem is az ő érdeme tán egészen, hanem Páris sajátos levegője az, mely a vért gyorsabb pezsgésre serkenti és tevékenységre ösztökéli. Ha vidéken nevelődött volna és ott is laknék, ő is csak olyan életet folytatna tán, mint a többi, nem párisi. De Párisban a nappal is hosszabb, mint egyébutt. A társadalmi élet a színház után igazodik, és mint-hogy ez két órával később kezdődik, mint nálunk, tehát ennivel több ideje marad naponta az asszonynak rendelkezésére. Még pedig nemcsak a gazdag párisi nőre áll mindez, amit elmondunk róla, hanem az egyszerű polgári asszony is messze fölülemelkedik más országbeli társnői fölé.

Az a kis iparosné ott a Palais Royal-ban valóságos típusa a párisi polgárasszonynak. Férje egész nap nincs odahaza, hanem a műhelyben

dolgozik, vagy a gyárosoknál és vevőknél jár; a feleség a cseléddel ellátja a háztartást, gondozza a gyerekeket és kiszolgálja a boltban. Valóságos kettős életet él, midőn a hátsó csigalépcsőn, mely az üzletet a lakással összeköti, hol ide, hol oda futkos. Egész héten nem ismer szórakozást, de nem is gondol rá. Csak vasárnaponként kiséri urát télen a kávéházba, hogy mig ez domino-játékkal tölti idejét, ő a képes lapok megtekintésével mulasson; nyáron pedig egy kis hideg süttel, egy üveg borral felszerelve, kirándulnak a zöldbe pihenni és új erőt gyűjteni a jövő hei munkára. Így élnek és takarékoskodnak 30—40 éven át, mig álmuk megvalósul és visszavonulhatnak a falura saját kis házikójukba járadékaikból megélni és káposzta ültetvényeiket gondozni.

Ismered már most nyájas olvasóm Páris és a párisi nőt? Ugy-e nem elég a Louvre-t, az Eiffel-tornyot, Brioux, vagy Sardou darabjait látni? Ezeknek a hősnői legfeljebb Párisban élő exotikus lények után vannak szabva, de nem igazi párisi nők, kiknek élete a társadalom minden fokán komoly munkának van szentelve, tehát már ezért sem lehetnek oly frivolak és könnyelműek, mint amilyeneknek festeni szeretik őket.

Párisról szólva lehetetlen a párisi nőről is meg nem emlékezni. Itt is áll, mint mindenben: „cherchez la femme“! Eva csábítása változtatta a mennyei paradicsomot földi siralomvölgyggyé, az ő érdeme, ha ez viszont, bárha csak rövid időre is, amazzá varázsolódik vissza előtünk. Az asszony minden bölcsességnek, minden léteknél alfája és omegája. Az ő büne, de az ő érdeme is mindaz, a mivé az egyén, a társadalom, az egész emberiség lesz. Mivel pedig az érdeme aránytalanul nagyobb a bűnénel és mert sehol sincs akkora befolyása az asszonynak, mint Párisban, tehát Páris egyedül áll a világon az ő utólréhetetlen dicsőségében.

— Bukovác István, rk. kereskedő és Kolleth Teréz rk.

Születtek: Radu Katalin, gk. cigány, fia. — Rehardt József, rk. napszámos, leánya. — Nagy Gergely, rk. földmives, fia. — Csonka György, rk. földmives, fia. — Bolyac Ranku, gk. napszámos, fia. — Móra Ferenc, rk. napszámos, fia. — Straub János, rk. vasesztergályos, fia. — Veszter Jakab, rk. kőmives, fia. — Lóczy Julianna, rk. leánya. — Prax János, felekezeten kívüli napszámos, fia. (A fia rk.) — Annaer Katalin, rk. leánya. — Josek Mária, rk. cseléd, fia. — Polinger József, rk. kőmives, fia. — Viola István, rk. földmives, leánya. — Flórin Elek, gk. napszámos, fia. — Özv. Lakatos Ferencné, szül. Tóth Katalin, rk. leánya. — Bodor Mihály, rk. földmives, leánya. — Polánszky Vitályos, gk. napszámos, fia. — Deorgievics Milán, gk. napszámos, fia. — Gardinovaeski Vitályos, gk. napszámos, fia. — Praszák Antal, rk. műkertész, fia.

Halálozások: Frank Jakab, rk. 82 éves eszmadia, bélesavarodás. — Özv. Katalin Istvánné, szül. Hallai Róza, rk. 65 éves, billentyűk elégtelensége. — Putnik Mihály, gk. 42 éves napszámos, tüdőbetegség. — Özv. Borbély Jánosné, szül. Karácsonyi Verona, rk. 53 éves, vizebetegség. — Brankován Döme, gk. 44 éves papucsos, tüdővész. — Dimitrievics Róza, gk. 2 éves, hártás gégele. — Olai Gergely, rk. 85 éves napszámos, idült bélhurut. — Ványa Ferenc, rk. 3 hónapos, gyermekszály. — Vancsik József, rk. 6 hónapos, bélhurut. — Feketic Pál, rk. 22 éves asztalos, csontszu. — Kovács Róza, rk. 16 hónapos, bélhurut. — Radu Szilárd, gk. 12 napos, életgyenge. — Tóth Ilona, rk. 4 napos, életgyenge. — Romanovszky Zsuzsanna, rk. 66 éves, szivhűdés. — Sestárd Etel, rk. 9 hónapos, bélhurut. — Weiterschan Mária, rk. 17 éves, tüdővész.

A legkényesebb cigarettázók részéről nap után számos kérdés érkezik hozzánk az iránt, hogy melyik cigarettapapírnak adnánk mi előnyt, a régi hírneves „Le Griffon”-nak vagy az újabb ugyanazon forrásból forgalomba hozott „Le Delice”-papírnak, mely dacára még csak rövid létezésének, már számos kedvelőt szerzett. Mindkét papír egyaránt legkitünőbb minőségű és a legjobb gyártmány az eddig készített cigarettapapírok között.

Dr. Schlesinger Miksa vizgyógyintézete a pozsonyi hegyiligetben nemcsak az ilyen hazai intézetek között áll első helyen, hanem még a külföldi vizgyógyintézetektől sem marad vissza. Nekünk magyaroknak valóban nem szükséges külföldi vizgyógyintézetet felkeresnünk, mikor Pozsonyban egy ily kiváló és előkelő intézetünk van, mint a dr. Schlesinger-féle, melyet már kitűnő fekvésénél és mérsékelt árainál fogva is előnyben kell részesítenünk.

Hygienikus speciális-cikkek. Tisztelt olvasóink figyelmét ismételtelen felhívjuk lapunkban hirdető Reif I. speciálista cégére Bécs I. Brandstätte 3. és legmelegebben ajánljuk eredeti párisi gummi cikkeit egészségügyi célokra.

— **Vásár.** Módos község előjárósága átiratban értesíti Nagybecskerek város közönségét, hogy a legközelebbi módosi országos vásár folyó hó 30-án lesz.

Mily bajban szenvedő fordul az eredmény legnagyobb kilitásaival a Ferenc József keserűvíz természetes gyógyerejéhez? óriási tömege az a dolgozó emberiségnek, akár szellemi vagy kézi munkával foglalkozzék, melynek visszás, reakényszerített életmódja folytán akár az emésztésben, akár egyáltalán a legfontosabb szervekben érzett zavarok miatt panaszra van oka. De azon szegény gazdagok is, a kik az asztal örömeiből nagyon sokat élveztek, s ezért elhjasodással fenyegetteinek, mindig a biztos, bélürüléseket hatványozó Ferenc József keserűvízhez menekülnek. Ez esetekben elődeinknél részben növényi, részben müleges könnyebbítő szerek, s ezek közt nem ritkán igen költségesek voltak kéznél. E szerek gyakran valamelyes gonosz következménnyel, káros visszahatással voltak összekötve. A Ferenc József keserűvíz e szereket természetes, erőteljesen oldó ereje folytán oly zavaroknál, melyek vérbőség és emésztési hibák folytán jöttek létre, tulszárnyalta már. Mint normális adag elégséges egy boros pohár = 150 grammnyi vízzel, reggel éhgyomorra; a víz hőmérséklete ne haladja meg a 13 R. fokot, de ajánlatos külön köresekben az orvos urak tanácsát igénybe venni. Bár milyen különbözők is a szenvedések, melyekkel a természet az ő kedvencét, az embert meglátogatja, egyuttal kevés megbetegedésre alkotott olyan könnyű különleges gyógyeszközt, mint a melyet a Ferenc József ásványvíz képez, mely általános kedveltsége és használata miatt most már mindenütt, még távoli világrészekben is, könnyen megszerezhető.

Csodálatos azon eredmény, melyet a t. hölgyek a Balassa-féle valódi angol ugorkatej használata által elértek. Néhány nap után eltűnt az arcobőréről szeplőt, pattanást és egyéb bőrbajt, kisimítja a ráncokat és redőket, az arcobőrt üdév, finomná varázsolja. A párisi és bécsi kiállítás-

kon kitüntetett szer, mely rövidesen nálunk is mint Angolországban az összes szepítoszereke kisorsítja. Egy üveg ára 2 korona, hozzávaló valódi angol ugorkaszappan 1 korona és poudér 1 kor. 20 fill és 2 korona. Postán küldi Balassa K. gyógyszerháza Temesvár. Kapható minden gyógyszerárban. (3)

TÁVIRATOK.

A válság.

A tegnapi kihallgatások.

Budapest, aug. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) A tegnapi kihallgatásokra vonatkozólag politikai körökben a következő híreket kolportálják: Csáky Albin gróf a király előtt kijelentette, hogy a nemzeti követelések teljesítése szükséges és fontos. Magára nézve azt mondotta volna, hogy nem vállal aktív politikai szerepet.

Apponyi Albert gróf ugyan-e hírek szerint föltárta a király előtt a helyzetet s ajánlotta az ellenzékiek meghallgatását, amire a király azt válaszolta volna: Nem. Apponyi egyébként Wekerle Sándort ajánlotta miniszterelnöknek, míg Andrássy Gyula gróf és Károlyi Sándor gróf Apponyi Albertet ajánlották.

A mai kihallgatások.

Budapest, augusztus 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai kihallgatások során a király először délelőtt 11 órakor Lukács László pénzügyminisztert fogadta s utána Wekerle Sándor, Szápáry Gyula gróf és Hódossy Imre következnek. Udvari körökből eredő hírek szerint a válságot hétfőig elintéznék.

A király kedvetlen.

Budapest, aug. 22. (A „Torontál” ered. táv.) Azt beszélik, hogy a király a kihallgatások alatt kedvetlen volt s többször mondta volna: Ideges vagyok, fáradt, nyugtalan és betegnek érzem magamat.

Tanácskozás az ellenzékkel.

Budapest, augusztus 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Apponyi Albert gróf tegnap hosszasan tanácskozott az ellenzéki képviselőkkel és kérte őket, mentsék ki a hazát ebből a helyzetből. Az ellenzéki képviselők elismerték, hogy az országot a mai helyzetben tovább sinyleni hagyni lehetetlen és abban állapodtak meg, hogy megfontolás tárgyává teszik, vajjon az ellenzék leszerelhet-e a magyar vezényszó megadása nélkül is.

Goluchowszky gróf Budapesten.

Budapest, aug. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Goluchowszky gróf, közös külügyminiszter tegnap este Budapestre érkezett s egyenesen a kaszinóba hajtatott, a hol hosszasan tanácskozott Andrássy Gyula és Szápáry Gyula grófokkal.

A király a Délvidéken.

Budapest, aug. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Temesvárról jelentik, a királynak Zselénszky Róbert gróf újfalusi kastélyában levő szállásának a berendezését már megkezdték. A butorok már megérkeztek s erősen folynak a diszítések s az egyes átalakítási munkák. A király három napot tölt Zselénszky gróf kastélyában.

A temesvári országos dalünnep.

Temesvár, aug. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az országos dalünnep tegnapi programja a dalosok diszközgyűléssel kezdődött, a melyet a vigadóban tartottak. Ezután d. e. 11 órakor kötött hangverseny volt, a melyen König Péternek

Pósa Lajos szövegére írt, a „Dal a dalról” című versenykarát énekelték a különböző dalegyesületek nagy hatással. A kötött versenyt d. u. 6 órakor folytatták s a verseny eredményét majd később hirdetik ki. Ma délelőtt folytatták a közgyűlést, d. e. 11 órakor pedig a Dalcarnokban szabad verseny volt, a melyet ma délután folytatnak. Este 7 és 8 óra közt a dalosok a három díszelnöknek s a város polgármesterének szerenádót adnak.

A meggyilkolt orosz konzul.

Budapest, augusztus 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból táviratozzák: Az orosz nagykövetség kijelentette a portának, hogy a Rostkowszky orosz konzul meggyilkoltatásáért adott elégtétel nem elegendő és több erősebb követelést terjesztett elő, a miket a szultán el is fogadott.

A háborgó Vezuv.

Bucarest, aug. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Nápolyból jelentik, a Vezuv háborgása tegnap igen erősen megnövekedett s a lakosság között nagy az aggodalom.

Budapesti gabonátözsde.

Budapest, 1903. augusztus 22.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilo	50 kilogr. ára		50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig	kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki ó	76	7.45	7.55	8.0	7.85
Pestvidéki ó	78	7.30	7.45	8.0	7.75
Bánsági ó	78	7.30	7.45	8.0	0.00
Bácskai ó	78	7.35	7.60	8.0	0.00
Rozsa ó	elsőrendű	70-75		6.10	6.20
	másodrendű	—		6.00	6.10
Árpa	takarmány	60-62		5.60	5.80
	égetni való	62-64		5.40	5.60
	sörfőzésre való	64-66		6.00	6.10
Zab	—	39-41		5.60	5.65
Tengeri ó	bánsági	—		6.05	6.20
	másnévű	—		6.20	6.30

Határidő-üzlet.

Budapest, aug. 22. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak többé-kevésbé emelkedtek. Déli záralkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.32	—
Buza (áprilisra 1904.)	7.72	—
Tengeri (augusztusra)	6.23	—
Tengeri (májusra 1904.)	5.09	—
Zab (októberre)	5.55	—
Rozs (októberre)	6.16	—

Szerkesztői üzenetek.

- X. Jönni fog.
- H. L. (Csalódás.) Nem közölhető.
- A. B. Még gyöngék a versek.
- D. K. Köszönettel fogadjuk.

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.
Érvényes 1903. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Panesováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 23 p.
Panesováról: reggel 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
Panesovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Panesova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

A „Torontál“ kiadóhivatalában

kapható

Seufai Jánosnak

Kutyavár

és más apróbb történetek

című könyve,

melyet úgy a sajtó, mint a közön-
ség nagy elismeréssel fogadott.

Ára:

fűzve 3 kor. — kötve 5 kor.

(524—x.48)

92.718/1903. sz. Magyar királyi államvasutak.
Pályázati hirdetmény.

Az alulírt igazgatóság a magy. kir. állam-
vasutak részére 1904. évi január hó 1-től 1904.
évi december hó végéig denaturált borszeszből
felmerülő szükségletének szállítását, mely egy
évre mintegy 600 hektoliterrel van előirányozva,
biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot
hirdet.

Az erre vonatkozó jegyzék, mely egyszersmind
ajánlati mintául szolgál, valamint a szállításra
vonatkozó részletes módokat valamennyi hazai
kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők
és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag-
és leltárbeszerzési (A. III.) szakosztályánál (Buda-
pest VI. Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 47. ajtó
szám) ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított egy koronás m.
kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve
legkésőbb *f. évi augusztus hó 28-iki déli 12 óráig* a
magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszer-
zési szakosztályában átadandók, illetőleg posta
útján oda küldendők és a boríték ezen külcim-
mel látandó el: „Ajánlat denaturált borszesz
szállítására 92718/1903. számhoz.“

Bánatpénzül az ajánlt borszesz egy évi ér-
tékeinek 5%-a készpénzben vagy állami letétekre
alkalmas értékpapirokban legkésőbb *f. évi augusztus*
hó 27-iki déli 12 óráig a magy. kir. állam-
vasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Budapest, 1903. július hóban.
(3.3) Az igazgatóság.
(Utánnomás nem díjazatik.)

91.176/903. Magyar királyi államvasutak.
Pályázati hirdetmény.

Az alulírt igazgatóság a magyar királyi
államvasutak részére jövő 1904. évben szükséges
lenolaj kenőce szállításának biztosítását óhajtván,
eziránt nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező lenolaj kenőce szállit-
ására vonatkozó részletes módokat valamennyi
hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekin-
thetők és a magyar királyi államvasutak igazgató-
sága anyag- és leltárbeszerzési (A. III.) szakosz-
tályánál (Budapest, Andrassy-ut 73. II. emelet
40. ajtó szám) ingyen megkaphatók.

A szabályszerűen kiállított egy koronás m.
kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve
legkésőbb *folyó évi szeptember hó 11-iki déli 12 óráig*
a magyar királyi államvasutak anyag- és leltár-
beszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg
posta útján oda küldendők és a boríték ezen
külcimmal látandó el.

„Ajánlat lenolaj kenőce szállítására 91176/903.
A. III. számhoz.“

Bánatpénzül az ajánlott lenolaj kenőce egy
évi értékének 5%-a készpénz vagy állami letétekre
alkalmas értékpapirokban legkésőbb *folyó évi*
szeptember hó 10-iki déli 12 óráig a magyar
királyi államvasutak budapesti főpénztáránál le-
teendő.

Budapest, 1903. augusztus hó.
3.3) Az igazgatóság.
(Utánnomás nem díjazatik.)

SOK PÉNZT!

1000 koronát is havonta szerezhet bárki
becsületen uton. (Mellékkeresetképpen is.)
Bővebb felvilágosítást következéskor
kell kérni:

„Reel 72“

Annoucen-Abteilung des „Merkur“
Stuttgart, Bergstrasse.

(518—52.28)

107.975/903. sz. Magyar kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Alulírt igazgatóság a magyar királyi állam-
vasutak menetjegy nyomdájában, illetve műhelyei-
ben 1904. évben, esetleg 1905. és 1906. években
szükséges hórúru anyagok, nevezetesen: színes
hasított birkabőrök, özbőrök, fényes-, fuvó-, gép-
szij-, talp- és timsós bőrök, kész géphajtó szíjak,
különbféle bőrből készült portárcsák stb. szállitá-
sára ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázat tárgyát képező anyagokat és azok
egy évi mennyiségét feltüntető ajánlati űrlap,
valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlat-
tételnél kötelező részletes módokat tartalmazó
ajánlati felhívás valamennyi hazai- és horvat-

szlavonországi kereskedelmi és iparkamaránál meg-
tekinthető és az alulírt igazgatóság „Anyag- és
leltárbeszerzési szakosztályánál“ (Budapest, VI.
Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 48. ajtószám alatt)
díjtalanul kapható.

Az előirt módon kiállított, ivenként egy kor-
m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok, az iven-
kint 30 filléres m. kir. okmánybélyeggel ellátott
és aláirt ajánlati felhívással együtt, lepecsételve
legkésőbbben *f. évi szeptember hó 18-ának déli 12*
órájáig a fentemlített szakosztályánál benyújtandók,
vagy posta útján odaküldendők. Az ajánlat borit-
éka e felirással látandó el: „Ajánlat 107975/903.
számhoz.“

Bánatpénz gyanánt az ajánlandó cikkek egy
évi értékének 5% ka legkésőbbben *folyó évi szeptem-
ber hó 17-ének déli 12 órájáig* a magyar
királyi államvasutak budapesti központi főpénz-
táránál, akár készpénzben, akár állami letétekre
alkalmas értékpapirokban leteendő.

Budapest, 1903. évi augusztus hóban.
(3-1) Az igazgatóság.
(Utánnomás nem díjazatik.)

1051. sz. 1903. 678—3.1

Árlejtési hirdetmény.

Borcsa községben az államosított
elemi iskola elhelyezésére szolgáló épület
átalakítási munkálatainak a m. kir. vallás-
és közoktatásügyi miniszterium f. évi
17.435. sz. rendeletével jóváhagyott terv
és költségvetések szerint való kivitelére a
kőműves, ács és asztalos munkálatok a
Borcsa községében a község házához *folyó*
évi szeptember hó 4-ik napjának d. e. 9
órájára kitézött nyilvános árlejtésen a
legjutányosabban vállalkozóknak és pedig
külön a kőműves- és ács munkálatok, külön
az asztalos munkálatok ki fognak adni.

Minden árverező az árverés megkez-
dése előtt a község pénztárába 300 korona
óvadékot köteles készpénzben letétbe he-
lyezni s a kiárverező munkabéréből bizto-
sítésként 10%-a a munkának az állam-
építészeti hivatal által leendő átvételéig
visszatartatik.

Írásbeli ajánlatok el nem fogadhatók.
A terv, a költségvetés, a további fel-
tetelek a jegyzői irodában a hivatalos órák
alatt betekintheők.

Borcsán, 1903. évi augusztus hó
20-án.

Községi előljáráóság.

20.239/903. számhoz. Magy. kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Kolozsvárt.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak kolozsvári üzlet-
vezetősége bihar-püspöki máv. kavicsbányájában
az 1904-ik évben végrehajtandó kavics és homok
termelés, kocsiba rakás, kavicsrétteg lefedés és
ezekkel kapcsolatos összes munkák biztosítására
ezennel nyilvános ajánlati versenytárgyalást hirdet.

A munkaterv szerint az 1904-ik évben
mintegy 25000 kbm. rostált és 55000 köbméter
rostálatlan kavics lesz termelendő és felrakandó.
Együttal biztosítani kívánja a nevezett üzlet-
vezetőség az ezen bányában 1905. és 1906.
években termelendő kavicsmennyiséget is, mely
mennyiség azonban bármely évben a jelenleg
kiirt mennyiségnél korlátlanul nagyobb vagy
kisebb lehet.

Az 1904. és 1905. években termelendő
kavicsmennyiség a kövendő munkaegyezmény
értelmében az előző évi utolsó negyedében fog a
szállítónak tudomására adni.

A szállítás a magy. kir. államvasutaknál
érvényben lévő 1896. évi 122291. szám alatt kelt
általános szállítási, valamint a munkaegyezményben
foglalt egyéb feltételek szerint eszközözendő.

Részletes felvilágosítás nyerhető a nagyváradi
osztálymérnökségnél.

Ugyanott kapható az ajánlati mintalap is.
A munkák tárgyában az ajánlati mintalapokba
az egységárak bejegyzése által teendő ajánlatok
legkésőbbben *1903. szeptember hó 15-ik napjának delelőtt*
12 óráig nyújtandók be az üzletvezetőség titkári
hivatalánál (Kolozsvár F. M. K. E. palota I. emelet).

Kolozsvár, 1903. augusztus hó 4-én.
(3.1) Az üzletvezetőség.
(Utánnomás nem díjazatik.)

THIERRY A. gyógyszerész CSODA-BALZSAMA

a legjobb diätetikus háziszser

emésztési zavarok, gyöngeség, rosszullet, gyomorégés, puffadtság stb. ellen;
hatása köhögésenyhítő, görcsillapító, nyálkaoldó, tisztító. 12 kis vagy 6 dupla
üveg ládával együtt bérmentve 4 korona.

Thierry A. gyógyszerész az „Órangyal“-hoz Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Valódi csakis az apaca-védjeggyel.

Ezen szer nagyon ajánlatos utazások alkalmával.

Miért szenved? mikor biztos gyógyító hatásra van kilátás még a legregibb sebeknél is a
Thierry A. gyógyszerésznek egyedül valódi
Centifolia-kenőcse

Schutzengel Apotheke

használatánál, amely által majdnem minden alkalommal, még a fájdalmas és veszélyes műtétek vagy amputálás is
elkerülhetők és utóérhetlen úgy a sebek gyógyításában, mint a fájdalom enyhítésében is. Ezen
kenőccsel egy 14 éves már gyógyíthatatlannak tekintett csontszűz gyógyítottak meg, sőt leg-
ujabban egy 22 év óta tartó súlyos rákszerű betegséget. A valódi Centifolia-kenőcs használható gyer-
mekgyógyás fájó mellére, tejfolyás megakadásánál, mell-megkeményedés, orbánc, minden idült bajknál, sebes
lábak vagy tagokra, sebek, sáfolyás, dagadt lábaknál, sőt csontszűz is; ütés-, szúrás-, vágás-, zúzás- és lösebeknél;
minden idegen anyag, mint üveg vagy faszilánk, homok, serét, tövis stb. kiszívására; mindenféle daganatok,
kelesek, támadások, pokolvar, sőt rákbajnál is; gilisztá ellen, körömvirág, pórsenés, sebes lábak. **mindenféle**
egési sebek, fagyos tagok, a beteg fekvéstől faradt tagjaira, nyakdaganat, a vér betegségei, fülfolyás, gyermek-
óvvar stb. bántalmak ellen. Két tégelynél kevesebb nem küldetk; a szállítás csakis az árnak előleges beküldése
vagy utánvét mellett történhetik. Két tégely ára szállítólévelel, portó és csomagolással együtt 3 korona 50 fillér.
Számítalan elismerő-levél áll rendelkezésre. Mindenki óvatlik a hatástalan hamisítványok vásárlásától s
tessek ügyelni, hogy minden tégelyre a fenti védjegy és a cím: „Schutzengel Apotheke des A. Thierry in
Pregrada“ bégegre legyen. Egyedül valódi Centifolia-kenőcsöm utánzóit, hamisítóit és a hamisítványok el-
adóit a védjegyörvény alapján szigoruan megbüntetem.

Egyedüli készítője (539—20.9)

Thierry (Adolf) gyógyszerész „Schutzengel Apotheke“ Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Központi raktár: Budapest Torók J. gyógyszerészében, Zágráb, Mittelbach S. gyógyszerészében, Bécsben C. Brady gyógyszerészében,
Nagybecskereken Jakobi Armin gyógyszerészében

Cs. és kir. udvari szállító.

BERNOLENDT

fénymáz, a világ legjobb fénymáza és fénycerme mindenféle bőrből készült világos és fekete cipők részére,
a legszebb fényt kölcsönzik és a bőrt tartóssá tesszik Hasz. ált. és foltos cipők, barna vagy sárga bőrből „Lyosin“
(diszfénymáz) használata által mint új cipők néznek ki. (10 41.34)

Alapított 1882. Gyári raktár: Bécs I. Schulerstrasse 21. Mindenütt kapható.

Hirdetések

felvétetnek a

„TORONTÁL“ kiadóhivatalában.

Alaptőkéje K. 400.000.

Tartalékjai 1902. végével K. 305.591.

A Nagybecskereki Takarékpénztár

(alapított 1872-ben)

e l f o g a d

takarék-betéteket

kamatozás végett a legelőnyösebb visszafizetési módzatok mellett,

engedélyez

jelzálog-kölcsönöket

Torontálvármegyében fekvő földbirtokokra

és pedig

a) kamatozó kölcsönöket

a kölcsönösszeg nagysága szerint $4\frac{3}{4}-5\frac{1}{2}\frac{0}{0}$ -ra

10-50 évre

b) törlesztéses (annuitási) kölcsönöket

10-50 évre.

A kölcsönök árfolyamlevonás nélkül, tehát teljes összegben készpénzben folyósítatnak.

Bemutatandó a telekkönyvi kivonat és a kataszteri birtokivmásolat.

Felvilágosítással — levelezés útján is — készséggel szolgál

az igazgatóság.

PURGO

Köszvény és csúz ellen legsikeresebb
REPARATOR
 a KRIEGER-féle
 1 üveg 2 korona.
 Főraktár: KORONA GYÓGYSZERTÁR, Budapest, Calvin-tér.

110,000 sorsjegy, Nyeremények összege
 55,000 nyeremény. 14.459,000 korona.

KIRÁLYFI ÉS TÁRSA BANKHÁZA
 a magy. kir. szab. osztályozásukát előírt helye
 BUDAPEST, Andrassy-ut 60.
 Elismert megbízhatóság! Előzékenység! Kiváló szerencse!

PURGO

Órák, ékszerek
RÉSZLETFIZETÉSRE
 is, olcsó számból áron
SERÉNYI
 órák és ékszertársulat
 Budapest, Erzsébet-körút 28. l. sz.
 Főváros: II. Ft-tóra 21. sz.
 X. évez. éjszakai
 tagyon.

Remek és olcsó fényképek készülnek
RIVOLI
 fényképezési és festészet műterem
 BUDAPEST, VII. KER., KEREPESI-UT 30. SZÁM.
 III. Régi kis képek után is elkészítünk színeseket!!!

Ha őszül a haja,
 használd a
„Stella“
 vizet, mely nem fejt, hanem a
 haj eredeti színét adja vissza.
 Üvege 2 korona.
ZOLTÁN BÉLA
 gyógyszerárúháza, 8 ca. és kir.
 Istenke József (68. udvari szállítója)
 BUDAPEST,
 V. SZABADSÁG-TÉR.

HOMOPATIAI GYÓGYINTÉZET.
 A vérgyógyítás biztos gyógymód: asthma, szív-,
 gyomor-, ideg- és bőrbaj, szélhűtés, elmezavar ellen.
 E gyógymód megalkotója:
Dr. KOVÁCS J. Lővőrosi orvos
 BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 18. I. EM.

Megjelent az új X-es számú
YOST MODELLE
 ESZMÉNYI TÖKÉLETSSÉGBEN
 KÉRJEN PROSPECTUST A
YOST IRÓGÉP részvény társaságtól
 Budapest, NEW-YORKI pályaudvar.

Remek és olcsó fényképek készülnek
RIVOLI
 fényképezési és festészet műterem
 BUDAPEST, VII. KER., KEREPESI-UT 30. SZÁM.
 III. Régi kis képek után is elkészítünk színeseket!!!

Hirdetéseket, reklámokat szakszere-
 rűen, pontosan és legolcsóbban közöltek
 az összes bel- és külföldi lapokban,
 valamint naptárakban az
ÁLTALÁNOS TUDÓSÍTÓ hirdetői
 osztálya,
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 54.
 Tulajdonos: Leopold Gyula szerkesztő

PLATSCHKEK VILMOS
 elismert legszolidabb
FÉRFI és GYERMEK-ruha áruháza
 Budapest, IV., Központi Városház.

Eltávolítás, hányinger, fejfá-
 já, gyomorbaajok ellen osodlatás a
RADITZ-féle
GYOMOR-ELIXIR.
 Ár 1 korona. Pótlás 6 üveg bérletre.
RADITZ J. „Fehér kereszt” gyógytára,
 BUDAPEST, FŐVÁM-TÉR 6. SZÁM.

Dr. SCHLESINGER MIKSA
VIZGYÓGYINTÉZETE Pezsony
ÉS SZANATORIUMA. (Bécsföld.)
 Kiküldi hegyi fekvésben, pormentes és szél-től védett, 200 kilo-
 méterrel több jól épült, rogyányos hegyi utak. Szigoros higie-
 nializáció szakorvosok kezelés. Legmodernebb kényelem, az összes
 betegségekre hygienikusan a legelőkeltebben vannak beren-
 deitve. Kiküldi előtér, mérsékelt árak. Az intézet egész éves át-
 nyitva van. — Prospektus és felvilágosítás szolgál.
 Dr. SCHLESINGER-féle vizgyógyintézet, Pezsony (Pályaudvar)

Elemi és felsőbb leányiskolai tan- és nevelőintézet megnyitása.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a nagy-
 méltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 85545/1902. sz. alatt kelt
 rendelete alapján engedélyt adott, miszerint itt helyben a jövő 1903/4-iki
 iskolai év megkezdésével egy benlakással egybekapcsolt 4 osztályu elemi
 és 6 osztályu felsőbb leányiskolát nyissak. Ezzel kapcsolatosan egy női-
 par, valamint festőtanfolyamot is nyitok és mint eddig, ezental is elvállalom
 magántanulók előkészítését a tanítónő, valamint óvónőképző-tanfolyamra, kik
 a budapesti, illetve hódmezővásárhelyi állami tanintézetekben vizsgáznak
 és nyernek államérvényes oklevelet.

A beiratások július 1-től a tanév megkezdéséig folynak naponta
 délelőtt 10—12-ig, délután 4—6-ig a Nádor-utca 5. sz. a. lévő intézetben.

— Tandíj: az elemi iskolában 5 kor., a felsőbb leányiskolában 10 korona havonta, a francia nyelv tanításával együtt. —

Bővebb felvilágosítással és prospektussal készségesen szolgál az
 intézet tulajdonosnője
MESSINGER KAROLIN,
 okl. polg. isk. és tornatanítónő, Nagybecskerek.
 (522—20.19)

Eladó ház.

Amerika városrészben (Arany
 János- és Toldy Ferenc-utca sarkán
 2356/6. szám alatt) levő ház

eladó.

Bővebbet ott a házban.
 (665—2.2)

Festői szép

az olyan arc, mely finom, fehér és szeplőnőküli és
 minden bőrtisztalanságtól ment. Hogy ezt elérhes-
 sítik, mosakodjunk naponként
Bergmann-féle liliumtejszappannal
 (Védjegy: Két bányász.)
 Bergmann és Társától, Drezda és Tetschen a/E
 Kapható darabja 80 filléért
Basch Ernő gyógyszerésznél, Nagybecskerek
 359a—30.18

SCHICHT-SZAPPAN

VÉDJEGYEK:

„SZARVAS”

vagy

„KULCS”

a legjobb, legkiadósabb és
 azért a legolcsóbb szappan.
 Minden kártékony vegyület-
 től teljesen ment.

Mindenütt kapható!

*A bevásárlásnál különösen ügyeljen arra, hogy minden darab szap-
 pan a „SCHICHT” névvel és a fent látható védjegyek egyikével legyen
 ellátva.*

(187—40.26)

**Zsák-
 kölcsönző-intézet**
 Nagybecskerekén.

Gabonaszákokat kölcsönzők
 a legelőnyösebb feltételek
 mellett.

Kertész Márk
 Gabona-tér, Zavisits-ház.
 (572—12.7)
 (Telephon.)

A SINGER név VARRÓGÉPEKNÉL

azon világhír következtében, a melyet a gyár 50 éves lelkiismeretes munkával szerzett, legjobb anyag- és mintaszerű szerkezetért, biztosítékká nőtte ki magát. Ez az oka annak, a miért annyi más gyáros és varrógép-kereskedő gépeink utánzatait, pl. „Central Bobbin“, de még „Singer“ név alatt is árusítja. Ne csalassuk meg magunkat ilyen visszaélés által, kérdezzük meg a vételkor, hogy a gép a mi cégünkől származik-e és ne elégedjünk meg kiterő válaszszal.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

Temesvár-Belváros, Hunyady-utca 10. szám.

Különösen figyelmeztetjük a n. é. közönséget, hogy eredeti Singer-varrógépek kizárólag nálunk kaphatók és sehol másutt.

(621/b-2.2)

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egy szer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia
SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

560-x 15

T. cz.
Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy a helybeli „*Temesvári gyár-
városi sör*raktárban, ezen előnyösen ismert sör mellett, még az

Ó-Pilseneti Sörgyár
(Pilsen mellett)

készítményeinek *kizárólagos raktárát is átvettém.*

Felhívom b. figyelmét ezen legjobb hírnevű sörre, amely a világ minden részében legnagyobb elterjedtségnek örvend, azzal, hogy raktárban mindenkor úgy *hordóban*, mint *naponta frissen töltött, jégbehűtött palackokban* kapható és kívánatra a *házhoz is szállítatik.*

Kérem szíves érdeklődését és kívánatra szívesen szolgálok legolcsóbb árajánlattal.

Kiváló tisztelettel
PÓTI FERENC
sörraktár, (643-10.5)
Eötvös-utca 5., a régi posta-épülettel szemben.
Telefon 105.

Alapított 1891-ben.

Világosi Cognac-gyár
Részvény-Társaság

Ménes-Magyarád-Hegyalján.

Posta és vasutállomás:

Világos.

Ajánlja elismert minőségű
cognacgyártmányait.

Főraktár: Krencsmáry & Melkuhn-nál
drogueria, Nagybecskerek.

(577-20.7)

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Trieszti Cognac parlamenti intézet (Destillerie) CAMIS és STOCK BARCOLÁBAN TRIEST MELLETT ajánlja belföldi

GYÓGY-COGNAC-ját,

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógyszerész egyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

1/4 palack 5 korona, 1/2 palack 2-60
10 palack rendelésénél 10% engedmény.

Kapható Nagybecskereken:
Prandell Rezső és Armbruster József uraknál.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Ujabb haladás!

Bejegyzett.

Védjegy

„Vas lovas”

Kérje mindenütt csakis az új Eisenstädter-féle

EGLASINE

padlófénymáz. Gyári jegy: „VASLOVAG” törvényesen védve.

2 óra alatt megszárad oly keményre, mint a borostyán.

Kiadós! Mosható! Tükör-
fényü! Tartós! Szagtalan!

EGLASINE padlófénymáz utólag nem ragad, így tehát

sem por, sem piszok a padlóba nem hatolhat be. EGLASINE használatban a legolcsóbb beeresztő szer padlóknak és konyhabutoroknak. Takarékos használat mellett 1 kg. elegendő 12 □-méter területre az Eisenstädter testvérek fénymázgyárából.

Kapható minden nagyobb fűszer- és festékárú kereskedésben.

Nagybecskereken:

Haidegger Ödön, Prandell Rezső, Ro'sa Béla,
Ro'sa Ignác és Deutsch Márton cégeknél.

(237-16.14)

Zsákok.

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás új és használt

zsákoknak

és minden fajta vízhatlan ponyváknak

WINKLER ZSIGMOND-nál

Budapest, VII., Nyár-utca 23. 549-10.8

SZTRAKA-féle
Tannin-csokoládé

kitűnő hatású
kis gyermekek és felnőttek
hasmenése ellen.

Egy drb. ára
40 fillér.

Kapható minden
gyógyszertárban.

(599-8.5)